

KLAVERI ÕPPEKAVA – PÕHIÕPE

I ÜLDSÄTTED

Õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ajalise kestuse ja ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.

Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.

Õppetöö kavandamisel peetakse silmas igäihte võimekust, kus kooli ülesanne on suunata õpilast oma tegevust jälgima ja õppimist kavandama, analüüsima ning kujundama oma isikupära.

Põhikoolis toimub loomevõimete kavakindel arendamine ning professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine.

Lisa-aasta(d) on mõeldud õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli, omavad eeldusi ja on üldjuhul orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele ning vajavad vanuse tõttu järjepidevat õpet kuni üleminekuni kutseharidusele.

II ÕPPEAINED

Õppetunni pikkuseks on 45 minutit

Aine \ Klass	I	Ia	II	III	IV	V	VI	VII	Lisa-aasta(d)*
Põhipill	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Muusikalugu				1	1	1	1	1	
Koosmusitseerimine	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Saatepraktika							1		
Individuaalne lisaaaine (lisapill jm)*				1	1	1	1	(1)	1

Tärniga* märgitud osa antakse lähtudes õpilaste soovist ja isikupärast ning kooli võimalustest.

1. Individuaalse lisaaainena rakendatakse põhiliselt lisapilli.
2. Kasutamata individuaalse lisaaaine arvelt võib õpilane osaleda rohkem koosmusitseerimises (ansamblid, orkestrid, koorid).
3. Tehnilised arvestused toimuvad kaks korda õppeaastas alates II klassist.
4. Hindelised esinemised sooritatakse I ja III trimestril ning arvestuslik esinemine II trimestril. I klassi õpilased sooritavad hindelise esinemise III trimestril. Lisa-aastal toimub hindeline esinemine üks kord poolaastas.
5. Eksamiklasside (IV ja VII klass) õpilased arvestuslikku esinemist II trimestril ei soorita.
6. Üleminekuksamid on noorema astme (IV klass) lõpetamisel põhipillis ja solfedzos. Lõpueksamid on vanema astme (VII klass) lõpetamisel põhipillis ja solfedzos.

III KLAVERI AINEKAVA

I klass

Klaveri algõppe läbiviimine. Õppeaasta jooksul läbi mängida vähemalt 10-15 teost (etüüdid, erineva karakteriga palad jm)

I klassi lõpetamisel peab esitama 2-3 erineva karakteriga pala.

Tasemenäited:

R.Päts, L.Kõlar – Etüüdid-harjutused

L.Schytte – 25 väikest etüüdi

E.M.Burnam – palad kogumikust “Step by step piano course”

Ia klass

Klaveri algõppe jätkamine. Tutvumine polüfoonilise faktuuriga. Õppeaasta jooksul läbi mängida vähemalt 10-15 teost (etüüdid, erineva karakteriga palad, polüfooniat jm).

II poolaastal alustada tutvumist heliredelitega.

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – 2 erineva karakteriga pala

2. akadeemiline kontsert – polüfooniat

Ia klassi lõpetamisel peab esitama 3 erinevat pala (sealhulgas soovitatav suurvorm).

Tasemenäited:

J.Gnessina – Väikesed etüüdid algajatele

H.Berens – 50 väikest klaveripala

L.Kõlar – Palad õpikust “Alfus”

J.S.Bach – Menuett d-moll (Bachi noodivihik)

II klass

Õppeaasta jooksul tuleb läbi võtta 1 polüfooniline teos, 1 suurvorm ja vastavalt võimetele 4-6 erineva karakteriga pala, 4-6 etüüdi.

Läbi võtta järgmised helistikud: duurid – C, G, F; mollid – a, e.

- duurid, harmoonilised ja meloodilised mollid 2 oktavit
- akordid pedaaliga ja staccatos
- kromaatilise heliredel 2 oktavit otse
- 4-heliline lühike arpedžo eraldi kätega

Esinemise

1. akadeemiline kontsert – suurvorm ja Eesti helilooja pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala

II klassi lõpetamisel peab esitama 2 teost: polüfooniat ja pala.

Etüüdid esitatakse koos heliredelite arvestusega.

Tasemenäited:

M.Clementi – Sonatiin op.36 nr.1 C-duur I osa

H.Berens – 50 väikest klaveripala

A.Löschhorn – Etüüdid op.65

P.Tšaikovski – Laste album op.36 – “Nuku haigus”, “Vana prantsuse lauluke”

III klass

Õppeaasta jooksul tuleb läbi võtta 1 polüfooniline teos, 1 suurvorm ja vastavalt võimetele 4-6 erineva karakteriga pala, 4-6 etüüdi.

Läbi võtta järgmised helistikud: duurid – C, G, D, A, F, B; mollid – a, e, d, g.

- heliredelid 4 oktavit otse ja lahku
- akordid pedaaliga ja staccatos – 4 oktavit
- lühike arpedžo kooskätega
- pikk arpedžo põhikujus otse eraldi kätega
- kadents
- kromaatilise heliredel otse, eraldi- või kooskätega

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – suurvorm ja Eesti helilooja pala
 2. akadeemiline kontsert – 1 pala
- III klassi lõpetamisel peab esitama 2 teost: polüfoonia ja pala
Etüüd esitatakse koos heliredelite arvestusega.

Tasemenäited:

- E.Tamberg – Tuhkatriinu tants
I.Berkovitš – Väikesed etüüdid
M.Clementi – Sonatiinid
J.S.Bach – Väikesed prelüüdid ja fuugad

IV klass

Õppeaasta jooksul tuleb läbi võtta 1 polüfooniline teos, 1 suurvorm ja vastavalt võimetele 3-5 erineva karakteriga pala, 3-5 etüüdi.

Läbi võtta järgmised helistikud: duurid – C, G, D, A, F, B, Es; mollid – a, e, d, g, c.

- kõik mažoorised heliredelid 4 oktavit otse ja lahku
- harmoonilised mollid 4 oktavit otse ja lahku
- meloodilised 4 oktavit otse
- akordid pedaaliga ja staccatos
- lühike arpedžo kooskätega
- pikk arpedžo kooskätega 4 oktavit otse ja lahku
- kromaatileine heliredel 4 oktavit otse, kooskätega
- murtud arpedžo, eraldi kätega
- D7 lühike arpedžo 2 oktavit, eraldi kätega
- kadents

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – etüüd ja Eesti helilooja pala
- IV klassi lõpetamisel – üleminekueksamil esitada 3 teost: polüfoonia (soovitav J.S.Bach), suurvorm ja pala.
Etüüd esitatakse koos heliredelite arvestusega.

Tasemenäited:

- E.Grieg – Lüürilised palad
M.Nevin – Jazz-palad
C.Czerny-H.Germer – Etüüdid I-II osa
J.S.Bach – Väikesed prelüüdid ja fuugad
C.Reinecke – Sonatiin op.136 nr.6 As-duur

V klass

Õppeaasta jooksul tuleb läbi võtta 1 polüfooniline teos, 1 suurvorm ja vastavalt võimetele 3-5 erineva karakteriga pala, 3-5 etüüdi.

Läbi võtta järgmised helistikud: duurid – C, G, D, A, E, F, B, Es, As; mollid – a, e, h, gis, d, g, e, f.

- heliredelid oktavis otse, lahku
- tertsis, deetsimis otse
- akordid pedaaliga ja staccatos
- lühike arpedžo
- murtud arpedžo
- pikk arpedžo otse ja lahku
- kromaatileine otse
- D7 ja >VII 7 lühike arpedžo kooskätega otse
- D7 ja >VII 7 pikk arpedžo kooskätega otse
- D7 ja >VII 7 akordid kooskätega

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – suurvorm ja Eesti helilooja pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala

V klassi lõpetamisel esitada 2 teost: polüfoonina ja pala

Etüüd esitatakse koos heliredelite arvestusega.

Tasemenäited:

C. Debussy – Väike neeger

R. Gliere – Romanss, Prelüüd, Eskiis

L. Schytte – Etüüdid op.68

C. Reinecke – Sonatiin op.47 nr.2 I osa

J.S. Bach – 2-häälsed inventsioonid

VI klass

Õppeaasta jooksul tuleb läbi võtta 1 polüfooniline teos, 1 suurvorm ja vastavalt võimetele 3-5 erineva karakteriga pala, 3-5 etüüdi.

Läbi võtta kõik diesidega ja bemollidega helistikud

- heliredelid oktavis otse ja lahku
- tertsis, deetsimis otse
- akordid (3- ja 4-helilised) pedaaliga ja staccatos
- lühike arpedžo
- murtud arpedžo
- pikk arpedžo otse ja lahku
- kromaatileine heliredel otse (D, Gis lahku)
- D7 ja >VII 7 lühike arpedžo
- D7 ja >VII 7 pikk arpedžo põhikujus otse ja lahku
- läbi võtta heliredel sekstis (otse)
- D7 ja >VII 7 akordid kooskättega
- Kadents

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – suurvorm ja Eesti helilooja pala

2. akadeemiline kontsert – 1 pala

VI klassi lõpetamisel esitada 2 teost: polüfoonina ja pala

Etüüd esitatakse koos heliredelite arvestusega.

Tasemenäited:

P. Tšaikovski – Aprill

F. Mendelssohn – Kuus laste pala nr.1-5

J.S. Bach – 3-häälsed inventsioonid

A. Rowley – Miniatuurne kontsert G-duur II, III osa

J.B. Cramer – Etüüdid op.60

VII klass

Õppeaasta jooksul läbi võtta 6-7 erinevat teost (sealhulgas eksamikava).

Läbi võtta kõik diesidega ja bemollidega helistikud

- heliredelid oktavis, tertsis, deetsimis otse ja lahku
- sekstis otse kooskättega
- kromaatileine otse ja lahku
- lühike arpedžo
- murtud arpedžo
- pikk arpedžo otse ja lahku (soovitavalt pööretega)
- 4-helilised akordid pedaaliga ja otse
- D7 ja >VII 7 akordid
- D7 ja >VII 7 lühike arpedžo
- D7 ja >VII 7 pikk arpedžo põhikujus otse ja lahku
- liitkadents (soovitavalt erinevates meloodilistes seisudes kitsas seades)

Esinemised:

1. akadeemiline kontsert – etüüd ja Eesti helilooja pala

VII klassi lõpetamisel esitada 3 teost: polüfoonia (soovitav J.S.Bachi 3-hääline inventsioon), suurvorm ja pala.

Etüüd esitatakse koos heliredelite arvestusega.

Tasemenäited:

J.S.Bach – 3-häälsed inventsioonid

W.A.Mozart – Fantaasia d-moll

D.Field – Nokturnid nr.2, nr.3

R.Tobias – Romanss

A.Löschhorn – Etüüdid op.134

IV SOLFEDŽO AINEKAVA

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes:

- Sisemist kuulmist
- Intonatsiooni täpsust
- Lauluoskust
- Muusikalist kirjaoskust
- Analüüsivõimet

Aine õpetuse käigus tuleks arendada järgmisi oskusi:

I Laulmine.

1. Laulmiseks vajalikud algteadmised
2. Astmetaju arendamine
3. Heliredeli laulmine
4. Solfedžeerimine
5. Mitmehäälsuse arendamine

II Rütm

Rütmis liikumine
Rütmisilpide omandamine
Rütmiharjutused ühele ja kahele käele
Rütmi koputamine koos taktiviipamisega
Ostinato rütmid – laulusaatega
Saaterütm laulule
Rütmikaanon
Lihtsamad rütmipartituurid

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs
Meloodiaanalüüs
Vormianalüüs
Laadi ja/või helistiku analüüs
Intervallide analüüs
Akordide analüüs
Dünaamika analüüs

IV Diktaat

Meloodiline diktaat
Rütmidiktaat

Mäludiktaat
Kiirusdiktaat astmete tabamiseks

V Improvisatsioon

1. Meloodia improvisatsioon
2. Rütmi improvisatsioon
3. Saate improvisatsioon

VI Itaaliakeelsed oskussõnad

tempode nimetused
tempomuutused
dünaamika
iseloomu väljendavad sõnad

- Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE I (I-II KLASS)

I klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise arendamine
- Muusikateooria algtõdede omandamine (noodikirja algteadmised, taktimõõdud)

I MEETRUM, RÜTM, TEMPO, MUUSIKALINE VORM

- Rõhulised ja rõhutud taktiosad.
- Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordamismärk.
- Taktimõõdud $\frac{2}{4}$ ja $\frac{3}{4}$.
- Noodivältused ja pausid:
tervenoot tervepaus
poolnoot poolpaus
veerandnoot veerandpaus
kaheksandiknoot kaheksandikpaus
- Rütmid ja rütmisilbid TA-A-A, TA-A, TA, TI-TI
- Eeltakt
- Dünaamikatähised (p, mp, mf, f, crescendo, diminuendo)
- Fermaat
- Muusikalise vormi taju arendamine (küsimus - vastus)

II NOODIKIRJA ALGTEADMISED

- Noodijoonestik ja abijooned, nootide asukohad noodijoonestikul ja abijoontel, noodivarte õigekiri
- Viulivõti, nootide tähtnimed

III HELISTIKUD

- Laadid: duur ja moll
- Astmed ja astmetaju väljaarendamine.
- Eakohased ühehäälsed laulud, harjutused, kaanonid.
- Improvisatsioon.

IV DIKTAAT

- Suuline mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

V LAULMINE

- Tuttavate lastelaulude laulmine
- Kaanonite laulmine
- Lühikesed suulised diktaadid

VI RÜTMIKA

- Liikumisega (rütmikaga, tantsuga, pantomiimiga) seotud võtete harjutamine.
- Muusika kuulamine ja analüüs.

Ia klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise ja tonaalsuse tunnetuse arendamine
- Muusikateooria algtõdede omandamine (noodikirja algteadmised, ilma võtmemärkideta ja väheste võtmemärkidega helistikud, taktimõõdud jms)
- Lihtsa muusikalise teksti üleskirjutamine

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$. Taktiviipamise skeemid.
- Noodivältused ja pausid:
Kuueteistkümnendiknoot ja – paus.
- Rütmid ja rütmisilbid TI-RI-TI-RI, / TI-TI-RI, TI-RI-TI/. Punkt noodi järel TA-I-TI.
- Tempotähised (largo, moderato, presto)
- Muusikalise vormi taju arendamine laulmise ja muusika kuulamise kaudu (küsimus – vastus, salm – refrään)
- Tempotähised (adagio, andante, allegro)

II NOODIKIRJA ALGTEADMISED

- Abijooned, nootide asukohad abijoontel
- Bassivõti

III HELISTIKUD

- Heliredel ja selle ehitus. Täistoon ja pooltoon, püsivad ja ebapüsivad astmed, juhtheli
- Duurid C, G, F, D; mollid (loomulik kuju) a, e, d, h
- Duur- ja mollkolmkõla (I astme kolmkõla)
- Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine, helile tuginemine jne.).

IV DIKTAAT

- Suuline diktaat (2 takti)
- Diktaat (kuni 4 takti), mängitud erinevate pillidega
- Mäludiktaat
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktataat astmenumbritega

V LAULMINE

- Helistike laulmine
- Kolmkõlade laulmine helistikus
- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh lastelaulud)
- Lühikesed suulised diktaadid

VI RÜTMIKA

Meetrimitaju arendamine erinevate rütmimängude ja harjutuste abil.

II klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise ja tonaalsuse tunnetuse arendamine
- Muusikateooria algtõdede omandamine (noodikirja algteadmised, ilma võtmemärkideta ja väheste võtmemärkidega helistikud, taktimõõdud jms)
- Lihtsa muusikalise teksti üleskirjutamine

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Taktimõõdud $2/4$, $3/4$, $4/4 = C$. Taktiviipamise skeemid.
- Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid.
- Pidekaar
- Rütmid ja rütmisilbid TAI-RI

II HELISTIKUD

- Kuni kahe võtmemärgiga helistikud, paralleelhelistikud, molli loomulik jja harmooniline kuju
- Toon ja pooltoon. Heliredeli ehitus.
- Transponeerimine suuliselt ja kirjalikult (aste üles ja alla), kordamise varieerimise ja sekvenssi mõisted
- Duur- ja mollkolmkõla. Kolmkõlade tähistused helistikus (I) ja väljaspool helistikku: „M” - duurkolmkõla ja „m” - mollkolmkõla

III INTERVALLID

- Priim, sekund, terts kvart, kvint, oktav

IV DIKTAAT

- Suuline diktaat (2 takti)
- Diktaat (kuni 4 takti), mängitud erinevate pillidega
- Mäludiktaat
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat

Diktataat astmenumbritega

V LAULMINE

- Helistike laulmine
- Kolmkõlade laulmine helistikus

- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh lastelaulud)
- Lühikesed suulised diktaadid

NOOREM ASTE II (III-IV KLASS)

III klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise ja muusikalise kuulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise arendamine
- Muusikareooria algtõdede täiendav omandamine (sh lihtintervallid ja algteadmised akordidest lisaks duur- ja mollkolmkõlale)
- Muusika noteerimise oskus
- Meloodiale saatebassi leidmine (edasijõudnutel ka akordide leidmist)

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÖT

- 3/8 taktimõõt.
- Täiendavad rütmigrupid kuueteistkümnendiknootide ja -pausidega
- Ühe- ja kahepartiiga (ühe- ja kaherealised) rütmiharjutused

II HELISTIKUD

- Kolme märgiga helistikud (duur ning loomulik ja harmooniline moll)
- Põhikolmkõlad astmetähistusega I, IV ja V. Tutvustavalt funktsioonide nimetused
- Tätharmonia akordimärkide tutvustamine õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkolmkõla)
- Tutvustavalt kõrvalastmete kolmlõlad
- Lihtsatele lauludele põhikolmkõladel põhineva saate leidmine (bassi või akordi lisamine)

III INTERVALLID

- Kõik lihtintervallid
- Intervallide suurus toonides, harmooniliste ja meloodiliste intervallide äratundmine kuulmise põhjal, nende laulmine ja määramine helistikus

IV DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)

V LAULMINE

- Põhikolmkõlade laulmine duuris ning harmoonilises mollis
- Helistike laulmine
- Intervallide ja akordide laulmine õpitud helistikes
- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh kahehäälsed harjutused ja lastelaulud)

VI LOOMING JA IMPROVISATSIOON

- Omaloodud meloodia- või rütmiharjutused
- Omaloodud rütmioostinaatod ja põhikolmkõlade saated antud meloodiale

IV klass

PÕHIEESMÄRK:

- Astmetaju arendamine laulmise ja muusikalise kuulmise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikalise kuulmise arendamine
- Muusikareooria algtõdede täiendav omandamine (sh lihtintervallid ja algteadmised akordidest lisaks duur- ja mollkolmkõlale)
- Muusika noteerimise oskus
- Meloodiale saatebassi leidmine (edasijõudnutel ka akordide leidmist)

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- 3/8 taktimõõt (edasijõudnutel ka 6/8)
- Täiendavad rütmigrupid kuueteistkümnendiknootide ja -pausidega
- Edasijõudnutel soovituslikult triool ja süngoop
- Ühe- ja kahepartiiga (ühe- ja kaherealised) rütmiharjutused

II HELISTIKUD

- Nelja märgiga helistikud (duur ning loomulik ja harmooniline moll)
- I kolmkõla pöörded tähistusega I₆ ja I₆₄, nende ehitamine
- Dominantseptakord astmetähistusega (V₇) ja koos lahendusega duuris ja harmoonilises mollis
- Tätharmonia akordimärkide tutvustamine õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkolmkõla, V₇)
- Lihtsate lauludele põhikolmkõladel põhineva saate leidmine (bassi või akordi lisamine)

III INTERVALLID

- Kõik lihtintervallid
- Intervallide suurus toonides, harmooniliste ja meloodiliste intervallide äratundmine kuulmise põhjal, nende laulmine ja määramine helistikus

IV DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)

V LAULMINE

- I kolmkõla pöörete ja põhikolmkõlade laulmine duuris ning harmoonilises mollis
- V₇ lahendusega I laulmine duuris ja harmoonilises mollis
- Helistike laulmine
- Intervallide ja akordide laulmine õpitud helistikes
- Kaanonite laulmine
- Astmenumbritega laulmine
- Noodist laulmine (sh kahehäälsed harjutused ja lastelaulud)

VI LOOMING JA IMPROVISATSIOON

- Omaloodud meloodia- või rütmiharjutused
- Omaloodud rütmiostinaatod ja põhikolmkõlade saated antud meloodiale

IV KLASSI ÜLEMINEKUEKSAM

Üleminekueksamis kasutatavad laadid on kuni kahe võtmemärgiga loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4

I KIRJALIK

1. Astmediktaat 8 nooti. Esitatakse meetrumiivabalt, mängitakse 2-3 korda. Õpilane kirjutab noodid üles vahetult mängimise ajal.
2. Diktaat 4 takti, ilma eeltaktita. Võib mängida peale klaveri ka mõne muu pilliga (soovituslikult)
3. Rütmidiktaat 4 takti. Meloodia rütmi üleskirjutamine. Soovituslikult mängida kuni 6 korda, kirjutamise aeg 10 minutit
4. Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki 3 korda järjest (esimene kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on kõik lihtintervallid, duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord (ilma lahendusega). Tähistused „M” - duurkolmkõla, „m” - mollkolmkõla, „V7” - dominantseptakord
5. Teooria – intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

II SUULINE

Kogu pilet on ühes helistikus, v.a. varemõpitud harjutus

1. Heliredeli laulmine
2. Samas helistikus kolmkõla pöörete või dominantseptakordi laulmine koos lahendusega
3. Võõra harjutuse laulmine
4. Varemõpitud harjutuse laulmine
5. Rütmiharjutuse koputamine (fikseeritud löökpillipartiina, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8)

VANEM ASTE (V-VII)

PÕHIEESMÄRGID:

- Astmetaju arendamine laulmise ja harmoonilise kuulamise kaudu
- Hääle ja lauluoskuse arendamine
- Muusikateooria omandamine
- Muusika noteerimisoskuse arendamine

V klass

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- 6/8 taktimõõd. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine.
- Süntkoop, triool, pidekaarega tähistatavad rütmid.

II HELISTIKUD

- Meloodiline moll
- Kuni viie märgiga helistikud; kvindiring (kuni viie märgini)

III INTERVALLID

- Kõikide lihtintervallide kordamine
- Intervallide ehitamine helistikuväliselt üles ja alla

IV AKORDID

- Akordide tähistused nii rooma numbrite (astmetähistega) kui tähtharmonia akordimärkidega
- Põhikolmkõlade pöörded, pöörete tähistamine akordimärkidega
- Diatoonilised septakordid, nende tähistamine akordimärkidega

G-noodist ehitatud väike mažoorne septakord	G7
H-noodist ehitatud vähendatud septakord	B ^o
H-noodist ehitatud poolvähendatud septakord	B ^ø

- Kuulmise järgi tuttavale meloodiale akordisaate või saatebassi leidmine

V LAULMINE

- Intervallide laulmine nii helistikus kui antud noodist üles ja alla
- Heliredelite laulmine (loomulik duur, loomulik, harmooniline ja meloodiline moll)
- Akordide laulmine (põhikolmkõlad pööretega, V7)
- Harmooniliste järgnevuste laulmine
- Harjutuste laulmin, kaanonid, noodist laulmine, mitmehäälsus.

VI DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat, mäludiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)
- Saatega meloodia kuulamine, märgitakse üles ainult meloodia

VII JÄRGNEVUS

- Neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4 takti) tähistatuna nii rooma numbrite kui akordimärkidega
- Bassi märkimiseks kasutada araabia numbreid

VI klass

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Pidega rütmid, triool, sünkoop (sh. sünkoopid kaheksandikega ja kuuteistkümnendikega)
- 6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid
- Tutvustavalt taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4

II HELISTIKUD

- Viie märgiga kelistikud (loomulik duur, harmooniline ja meloodiline moll). Tutvustavalt kuue märgiga helistikud; kvindiring kuni kuue märgini.
- Edasijõudnutele tutvustavalt pentatoonika
- Tutvustavalt kromaatilised läbiminevad- ja abihelid
- Mõisted: kaldumine ja modulatsioon

III INTERVALLID

- Kõikide lihtintervallide kordamine
- Intervallide ehitamine helistikuväliselt üles ja alla

IV AKORDID

- Akordide tähistamine nii rooma numbrite (astmetähiste) kui tähtharmonia akordimärkidega
- Kõrvalastmete kolmkõlad
- Diatoonilised septakordid, nende tähistamine tähtharmonia akordimärkidega

C-noodist ehitatud suur mažoorne septakord	CM7 või Cmaj7
D-noodist ehitatud väike minoorne septakord	Dm7
G-noodist ehitatud väike mažoorne septakord	G7
H-noodist ehitatud vähendatud septakord	B ^o
H-noodist ehitatud poolvähendatud septakord	B ^ø

- Kuulmise järgi tuttavale meloodiale akordisaate või saatebassi leidmine

V LAULMINE

- Intervallide laulmine nii helistikus kui antud noodist üles ja alla
- Heliredelite laulmine (loomulik duur, loomulik, harmooniline ja meloodiline moll)
- Akordide laulmine (põhikolmkõlad pööretega, V7)
- Harmooniliste järgnevuste laulmine
- Harjutuste laulmin, kaanonid, noodist laulmine, mitmehäälsus.

VI DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat, mäludiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmdiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)
- Saatega meloodia kuulamine, märgitakse üles ainult meloodia
- Edasijõudnutel üksikute altereeritud helidega diktaat

VII JÄRGNEVUS

- Neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4 - 8 takti) tähistatuna nii rooma numbrite kui akordimärkidega
- Bassi märkimiseks kasutada araabia numbreid või noteerida see bassivõtmes

VII klass

NÕUDED:

I RÜTM JA TAKTIMÕÕT

- Keerukamad süngoobid ja pided
- Tutvustavalt segataktimõõtu ja vahelduvtaktimõõtu

II LAADID

- Viie märgiga kelistikud (loomulik duur, harmooniline ja meloodiline moll). Tutvustavalt seitsme märgiga helistikud; kvindiring
- Edasijõudnutele tutvustavalt pentatoniika ja diatoonilised laadid

III INTERVALLID

- Kõikide lihtintervallide kordamine
- Intervallide ehitamine helistikuväliselt üles ja alla

IV AKORDID

- Akordide tähistamine nii rooma numbrite (astmetähiste) kui tähtharmonia akordimärkidega
- Kõrvalastmete kolmkõlad
- Diatoonilised septakordid, nende tähistamine tähtharmonia akordimärkidega

C-noodist ehitatud suur mažoorne septakord	CM7 või Cmaj7
D-noodist ehitatud väike minoorne septakord	Dm7
G-noodist ehitatud väike mažoorne septakord	G7
H-noodist ehitatud vähendatud septakord	B ^o
H-noodist ehitatud poolvähendatud septakord	B ^ø

- Tutvustavalt dominantseptakordi pöörded nii duuris kui kaharmonilises mollis koos lahendustega: I pööre V65 ; II pööre V43 lahendusega I; III pööre V2 lahendusega I6
- Kuulmise järgi tuttavale meloodiale akordisaate või saatebassi leidmine

V LAULMINE

- Intervallide laulmine nii helistikus kui antud noodist üles ja alla
- Heliredelite laulmine (loomulik duur, loomulik, harmooniline ja meloodiline moll)
- Akordide laulmine (põhikolmkõlad pööretega, V7 pööretega)
- Harmooniliste järgnevuste laulmine
- Harjutuste laulmin, kaanonid, noodist laulmine, mitmehäälsus.

VI DIKTAAT

- Lühike kirjalik diktaat, mängitud erinevate pillidega
- Lünkdiktaat, mäludiktaat
- Meetrumivaba astmediktaat
- Diktaat astmenumbritega
- Rütmidiktaat (kirjutatakse üles meloodia rütm)
- Saatega meloodia kuulamine, märgitakse üles ainult meloodia
- Edasijõudnutel üksikute altereeritud helidega diktaat

VII JÄRGNEVUS

- Neljahäälsed harmoonilised järgnevused (4 - 8 takti) tähistatuna nii rooma numbrite kui akordimärkidega
- Bassi märkimiseks kasutada araabia numbreid või noteerida see bassivõtmes
- Edasijõudnutega harjutada figureeritud järgnevust
- Soovitus kasutada õppematerjalina tuntud muusikateoseid, k.a. rütmimuusika lugusid.

VII KLASSI LÕPUEKSAM

Diktaadid ja suulised ülesanded on kuni nelja märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni viie märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8.

KIRJALIK OSA

DIKTAADID

Diktaadid 1 ja 2 mängitakse võimaluse korral erinevate pillidega. Üks nendest võib olla klaveriga. Teine diktaatidest on saatega meloodia.

- 1) Diktaat 4 takti, taktimõõdus 6/8
- 2) Diktaat 4 takti, taktimõõdus 3/4 või 4/4

JÄRGNEVUS

Järgnevus mängitakse võimalusel erinevate pillidega (bass mängitakse harmoonia häälest erineva instrumendiga). Tähistada nii rooma numbritega kui tähtharmonia sümbolitega. Bass võib olla tähistatud araabia numbritega või noteerida bassivõtmes.

- 3) Järgnevus kitsas seades kuni 5 takti. Akordide valik: põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord põhikujus, vähendatud septakord mollis, II septakoed duuris.

INTERVALLIDE JA AKORDIDE KUUULAMINE

- 4) Viie põhiseptakordi kuulamine. Mängitakse 6 akordi, igat kolm korda (harmooniliselt, meloodiliselt, harmooniliselt)

Näide: Tee ristike kuulnud akordi ette!

akord	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Dominantseptakord e väike mažoorne septakord (7)				x		
Suur mažoorne septakord (Maj7/M7)		x				
Väike minoorne septakord (m7)	x				x	
Vähendatud septakord (°)						x
Poolvähendatud septakord (ø)			x			

- 5) Intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine. Mängitakse 6 intervalli või akordi, kõiki kaks korda (harmooniliselt ja meloodiliselt)

Näide: Tee ristike kuulnud intervalli või akordi ette!

akord/int.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
M6			x			
m64						x
s.7					x	
v.6	x					
p.4		x				
s.3				x		

AKORDIDE MÄÄRAMINE JA EHITAMINE

- 6) Määrata ja ehitada 4 akordi: kaks akordi tähtharmonia märgistuse põhjal ja kahele akordile leida tähtharmonia märgistus.

SUULINE OSA

- 1) Heliredeli laulmine (loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll), lisaks valik akordidest: põhikolmkõlad pööretega ja V7 pööretega
- 2) Intervallide laulmine – laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles ja alla
- 3) Ühehäälse rütmiharjutuse koputamine (kuni 8 takti). Kasutatavad taktimõõdud 3/4, 4/4, 6/8, 2/2
- 4) Tundmatu harjutuse laulmine

LISA-AASTA(D)

1. Liittaktimõõdud
2. Laadid
 - Harmooniline duur
 - Diatoonilised laadid. Pentatoonika. Vahelduv laad
 - Modulatsioon ja kaldumine
 - I järgu sugulushelistikud
3. Intervallid
 - Suurendatud ja vähendatud intervallid
4. Akordid
 - Kõrvalastmete kolmkõlad
 - Diatoonilised sptakordid
5. Diktaat
 - 1 – 2 häälnel (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon)

Kui lisaastme õpilasel on edaspidi kavas jätkata õpinguid mujal, tuleb solfedžo ainekava koostamisel silmas pidada vastava õppeasutuse sisseastumiskatsete nõudeid. Individuaalset programmi võib rakendada ka muul erijuhul.

V MUUSIKALOO AINEKAVA

Noorema astme ainekava

III ja IV klass

Sissejuhatav teema. Muusikaloo sisu. Muusikaline heli, selle omadused. Muusika väljendusvahendid: meloodia, harmoonia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, faktuur. Muusikapala analüüs muusika väljendusvahendite põhjal.

Eesti rahvamuusika. Rahvalaulud. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud.

Vokaalmuusika. Häälerühmad. Soololaul. Ansambliid. Koorid, nende koosseis.

Instrumentaalmuusika. Pillide ajalugu. Sümfooniaorkestri pillid pillirühmade kaupa. Pillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine. Instrumentaalansambliid ja –orkestrid.

Instrumentaalmuusika lühizanrid. Etüüd, nokturn, marss, prelüüd jm.

Tantsud. Ajaloolised tantsud. Tantsusüit. Peotantsud. Karaktertantsud. Ballett.

Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. Rock-ooper. Operett. Muusikal.

/Kirikumuusika. Missa, reekviem, oratoorium, passioon, kantaat./

Helitööde ülesehitus, muusikaline vorm. Kahe- ja kolmeosaline vorm. Liht- ja liitvorm. Variatsioonid. Rondo. Sonaadivorm.

Programmiline muusika.

C.Saint-Saéns “Loomade karneval”

S.Prokofjev “Petja ja hunt”

B.Britten „Orkestrijuh”

E.Grieg “Peer Gynt”

M.Mussorgski “Pildid näituselt”

P.Tšaikovski “Aastaajad” („Neli heldet haldjat”) – pillide kinnistamine

P.Tšaikovski „Laste album“ („Võluvitsa vägi”) – muusikateose vormi analüüsi kinnistamine

/A.Vivaldi “Aastaajad”/

Vanema astme ainekava

V klass

Sissejuhatav teema. Vanaaja muusika. Antiikkultuur.

Keskaeg. Romaani ja gooti stiil. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Rüütli laul.

Renessanss. Ajastu üldisloomustus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: madrigal, ballata. Francesco Landino. Madalmaade koolkond, selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Renessansi ajastul kasutatud pillid.

Barokk. Ajastu üldisloomustus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloomustus, tähtsamad žanrid. Barokkooper. Tuntumad heliloojad maade kaupa.

J.S.Bach. Inventsioonid, prelüüdid, fuugad. Orel- ja orkestriteosed. Vokaalmuusika.

Klassitsism. Ajastu üldisloomustus, võrdlus barokiga. Uued žanrid. Sonaadivorm, sonaaditsükkel. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Viini klassikaline koolkond.

J.Haydn. Klaverilooming. Sümfooniline looming. Instrumentaalkontsert.

W.A.Mozart. Klaverilooming. Sümfooniline looming. Ülevaade ooperiloomingust. "Reekviem".

L.van Beethoven. Helikeele erinevus võrreldes Haydni ja Mozarti loominguga. Klaverilooming. Sümfooniline looming.

VI klass

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstiliikides. F.Schubert. F.Chopin. /R. Schumann, F.Liszt, H.Berlioz. jt /

Põhjamaade rahvusromantism. E.Grieg, J.Sibelius, /H.Alfen, C.Nielsen. /

Vene romantikud. M.Glinka tähtsus Vene klassikalise muusika rajajana.

"Võimas Rühm". A.Borodin, M.Mussorgski, N.Rimski-Korsakov.

P.Tšaikovski. Klaveriteosed. Sümfooniline looming. Balletimuusika. / S.Rahmaninov, A.Skrjabin. /

20.saj. uued suunad muusikas. Hilisromantism. G.Mahler, R.Strauss.

Impressionism, ekspressionism. C.Debussy, M.Ravel, A.Schönberg.

Neoklassitsism. C.Orff, I.Stravinski.

20.saj. esimese poole muusika USA-s, Venemaal. G.Gershwin, S.Prokofjev, D.Šostakovitš.

20.saj. teise poole muusika. Avangardism, minimalism, postmodernism. J.Cage, P.Boulez, P.Glass, S.Reich, A.Schnittke jt.

VII klass

Sissejuhatav teema Eesti muusikasse. Eesti professionaalset muusikakultuuri mõjutanud tegurid. Vanem ja uuem rahvalaul.

Eesti rahvuslik ärkamisaeg 19.saj. II poolel. Laulu- ja mänguseltsid, nende osatähtsus koorilaulu arengus. J.W.Jannseni tegevus. Esimesed üldlaulupeod.

Rahvusliku heliloomingu rajajad. A.Kunileid, A.Thomson, Fr.Saebelmann, K.A.Hermann.

Esimesed professionaalsed heliloojad. J.Kappel, M.Härma, K.Türnpu.

Aleksander Läte. Tähtsus sümfoonilise muusika arengus. Muusikaline tegevus.

Rudolf Tobias. Artur Kapp. Esimesed kompositsioonilase eriharidusega heliloojad. Tähtsus sümfoonilise muusika arengus. Esimesed oratooriumid.

Mart Saar. Cyrillus Kreek. Rahvusliku koorilaulu areng. Rahvaviiside arendusvõtted. M.Saare klaveripalad ja soololaulud. Vaimulikud rahvaviisid C.Kreegi loomingus. "Eesti reekviem".

Ülevaade eesti ooperist ja balletist. E.Aav, E.Tubin jt.

Heino Eller. Põhjamaise helikeele taotlused instrumentaalmuusikas.

Veljo Tormis. Rahvamuusika kasutamine muusikas. Folkloorne ja mittefolkloorne koorilooming.

Uute muusikaväljendusvahendite areng 20.saj. II poole muusikas. E.Tamberg, J.Rääts, L.Sumera, R.Kangro, E.-S.Tüür, U.Sisask jt.

Arvo Pärt. Erinevad stiilid loomingu (neoklassitsism, avangardism, minimalism).

Noored Eesti heliloojad. H.Tulve, M.-M.Lill, T.Kõrvits, T.Steiner, T.Kozlova jt.

VI KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA

Põhiõppe I klassi õpilastel on üheks rühmaõppetunniks kooslaulmine. Läbi laulmise, mängimise, rütmika ja pillimängu arendatakse laste emotsionaalsust, eneseväljendus-, kontsentreerumis- ja kooslaulmisoskust, improvisatsioonilisust jne. Koos laulude õppimisega mõeldakse välja ka saateid nii rütmi- kui plaatpillidel ja käsikelladel, rütmilist liikumist muusikas jne. Õpilased õpivad kuulama ning juhtima oma häält ning see toetab edaspidi solfedžo õppeainet.

Arvestuslik esinemine toimub I ja II poolaastal 1-2 lauluga.

Ansamblimängu eesmärgiks pilliõppes on arendada koosmusitseerimist ja ansamblitunnetust. Mäng toimub neljal käel kas ühel või võimaluse korral kahel klaveril. Individuaalne lähenemine programmile vastavalt õpilas(t)e võimetele. Ansamblimängu käigus püütakse anda ka improvisatsioonilisi algteadmisi. Ansamblitund eraldi õppeainena antakse võimekatele õpilastele 1 tund nädalas. Hindeline esinemine toimub üks kord õppeaastas, II poolaastal 1-2 palaga.

Repertuaarinäited:

Ia klass

W.A.Mozart – Hällilaul

D.Šostakovitš – Leierkastimees

Tšehhi rahvalaul – Karjane

II klass

Gradetski – Jäätis

M.Glinka – Koor ooperist "Ivan Sussanin"

Danilov – Fantastiline marss

III klass

M.Ravel – Pavaan

A.Rubinstein – Meloodia

L.van Beethoven – Kolm saksa tantsu

IV klass

E.Grieg – Anitra tants

J.S.Bach – Rondo

M.Balakirev – Kolm vene rahvalaulu

V klass

J.S.Bach – Skertso

S.Rahmaninov - Polka

E.Grieg – Norra tants

VI klass

S.Joplin – Ragtime'id

R.Schumann – Eksrompt

A.Hatšaturjan – Mõõkade tants

VII klass

S.Prokofjev – Vals balletist ”Tuhkatriinu”

P.Tšaikovski – Karjuste tants balletist ”Pähklipureja”

P.Tšaikovski – Katkendid balletist ”Luikede järv”

Ia-VII klassi õpilased, kes ei osale klaveriansambelis või mõnes muus ansamblikoosseisus, osalevad 1-2 õppetundi nädalas laulukooris.

VII SAATEKLASSI AINEKAVA

Saateklassi tund VI klassi klaveriõpilastel 1 tund nädalas.

- Tähtsüsteemi kasutamine lihtsamates saadetes.
- Erinevate rütmide, rütmifiguratsioonide ja stiilidega tutvumine.
- Muusikapalade harmooniline analüüs.
- Väljakirjutatud saade instrumendile või laulusolistile.
- Improviseerimisvõime arendamine – mälu järgi tuttavate meloodiate mängimine, meloodiale saate loomine kuulmise järgi või akordimärke kasutades. Meloodia arendamine koos harmooniaga.

Repertuaarivalik vastavalt õpetaja ning ka õpilase soovidest lähtuv. Arvestuslik esinemine toimub II poolaastal.

VIII LISAPILLI AINEKAVA

Lisapillina saab õppida akordioni, kitarr, viiulit, tšellot, flööti, saksofoni, klarnetit, trompetit, trombooni ja löökpille. Lisapilli on võimalik õppida alates III klassist 1 tund nädalas. Lisapilli õpetamisel kasutatakse vastava pilli üldõppe ainekava või eraldi lisapilli ainekava (üldlöökpill), lähtudes õpilase individuaalsusest ning võimetest. Hindeline esinemine toimub alates lisapilli õppimise teisest õppeaastast üks kord õppeaastas, II poolaastal 1-2 palaga. Tehnilisi arvestusi ei ole.

IX ÜLDLÖÖKPILLI AINEKAVA

Üldlöökpille lisapillina on võimalik õppida alates III klassist 1 tund nädalas. Üldlöökpillina õpitakse mängima trummikomplekti.

Hindeline esinemine toimub alates üldlöökpilli õppimise teisest õppeaastast üks kord õppeaastas, II poolaastal 3 erineva rütmiga.

Ainekava läbimisel arvestatakse õpilaste vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi.

I õppeaasta

Omandada õige pulkade valik, trummide asendi paikapanek.

Eesmärgiks on liikumiskoordinatsiooni arendamine. Käte ja randmete töö, löökide omandamine. Pedaali kasutamine. Hi-hat'i kasutamine.

Mängida erinevais harjutusi ja lihtsamaid rütme.

Õppeaasta lõpus peab oskama esitada kahte erinevat rütmi – polka ja beat.

II õppeaasta

Täiendada tehnilist pagasit läbi erinevate harjutuste. Mängida variatsioone basstrummile.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi – vals, rock, beat.

III õppeaasta

Täiendada tehnilist pagasit. Kasutusele võtta sünkopeeritud rütmid basstrummil. Mängida variatsioone soolotrummile. Teha tutvust swing-rütmiga.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi – beat, swing, disco.

IV õppeaasta

Täiendada tehnilist pagasit. Kasutusele võtta erinevaid breike (üleminekuid). Mängida 2-taktilisi rütmikombinatsioone.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi koos breikidega – rock, beat, swing.

V õppeaasta

Tutvustada ladina-ameerika rütme. Tutvustada ja kasutada erinevaid löökpile – marakas, tamburiin, kastanjetid jm.

Õppeaasta lõpus esitada 3 erinevat rütmi – rumba, samba, bossanova.